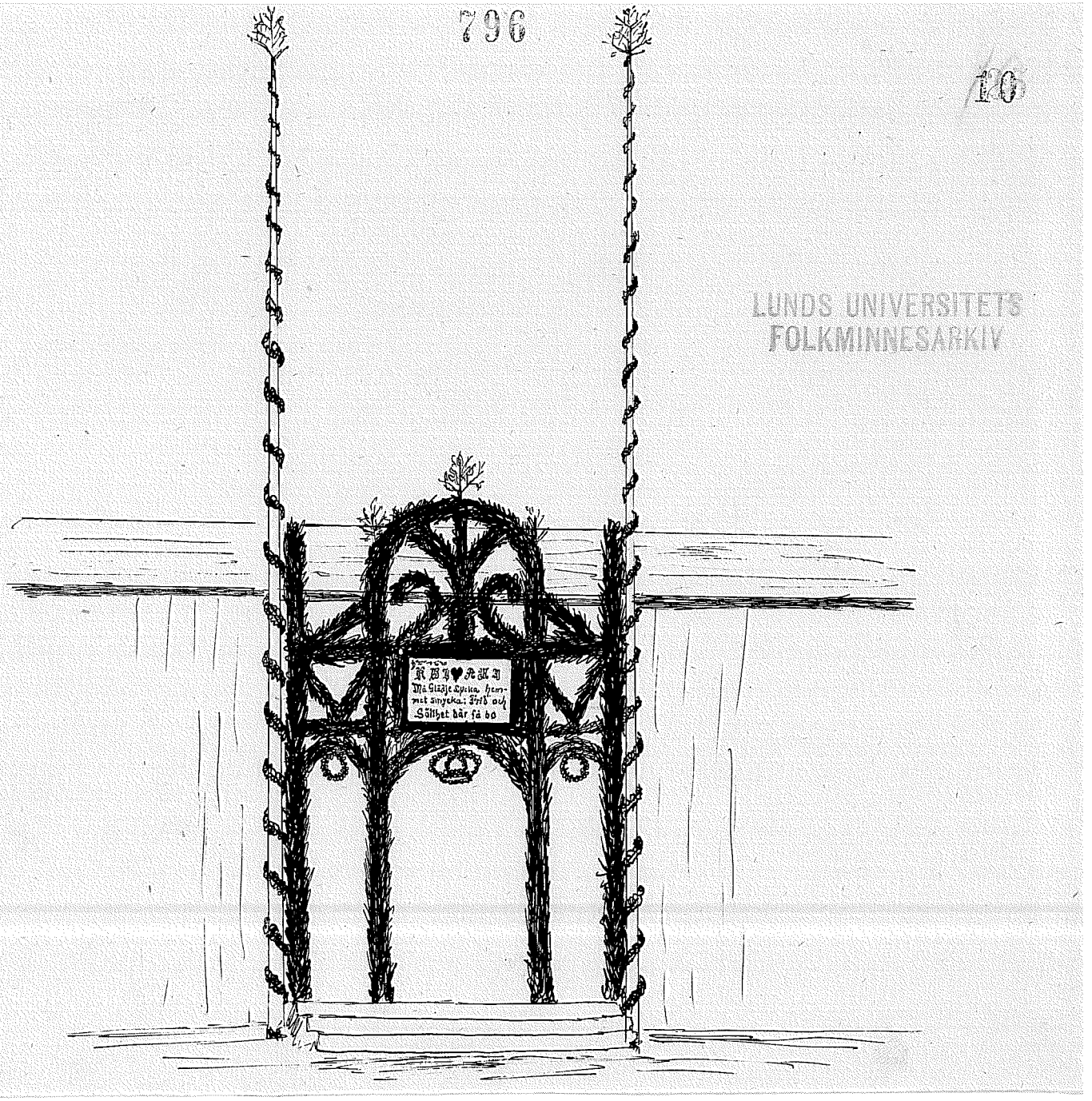
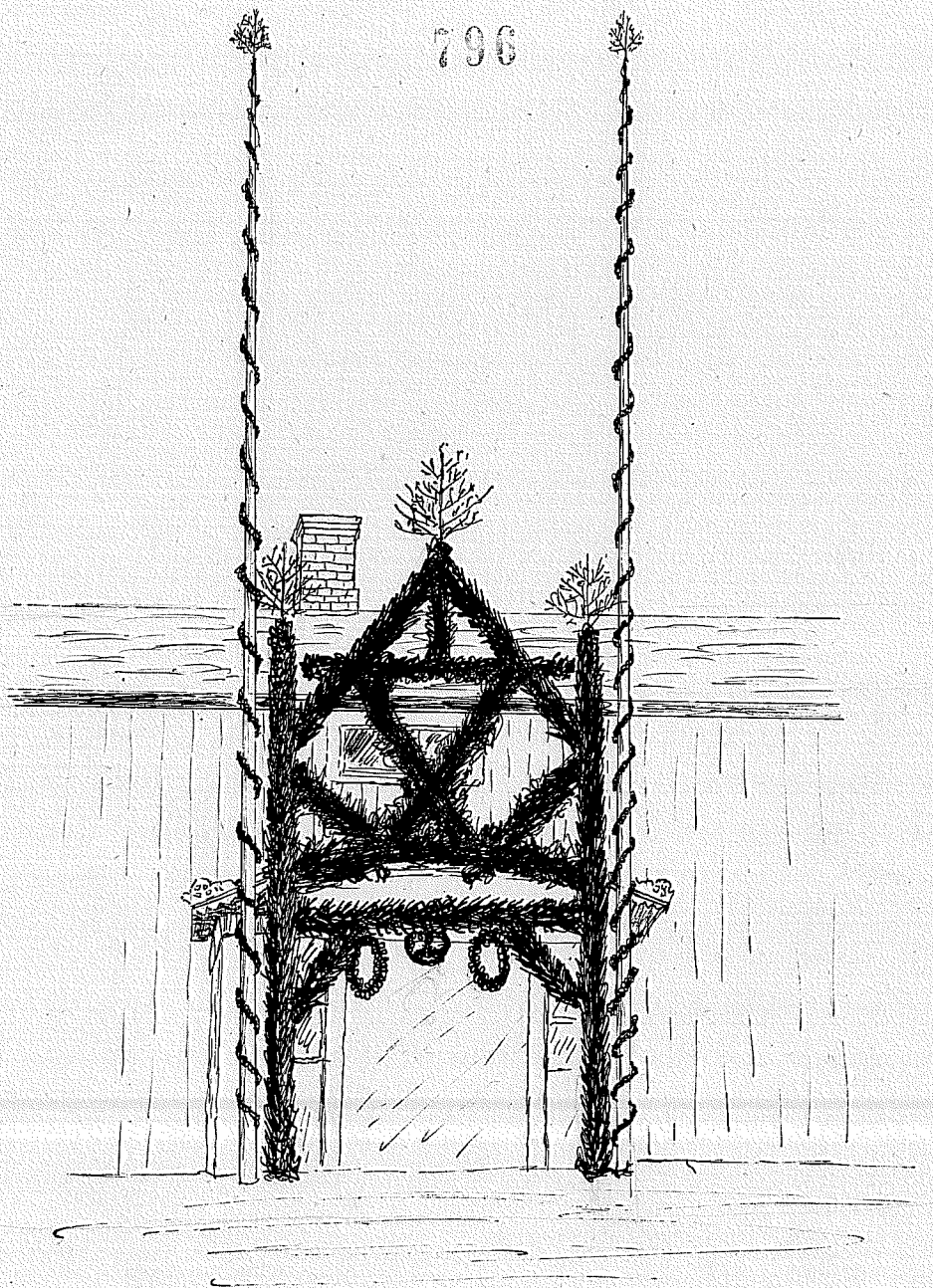
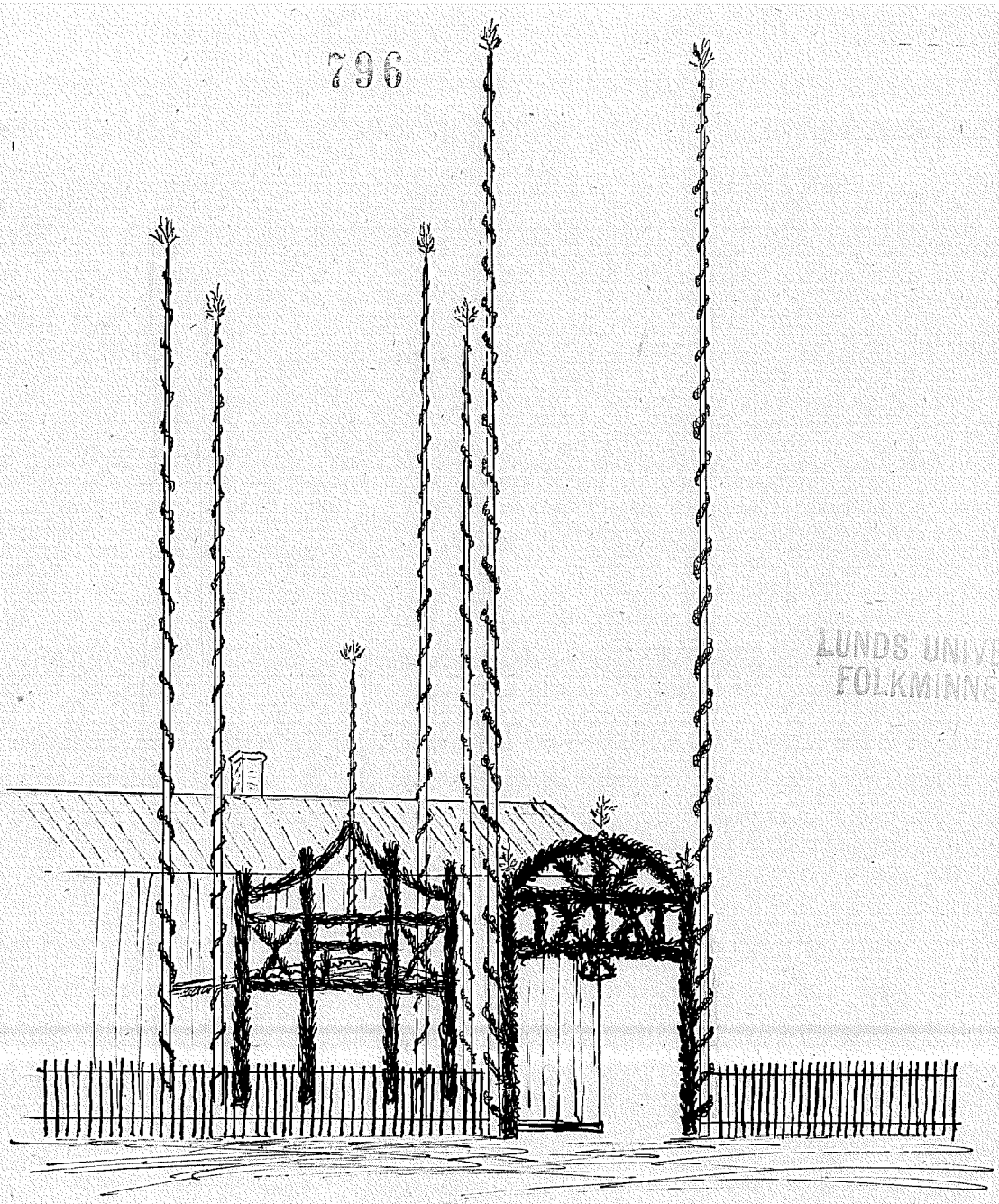
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITE
FOLKMINNESARK

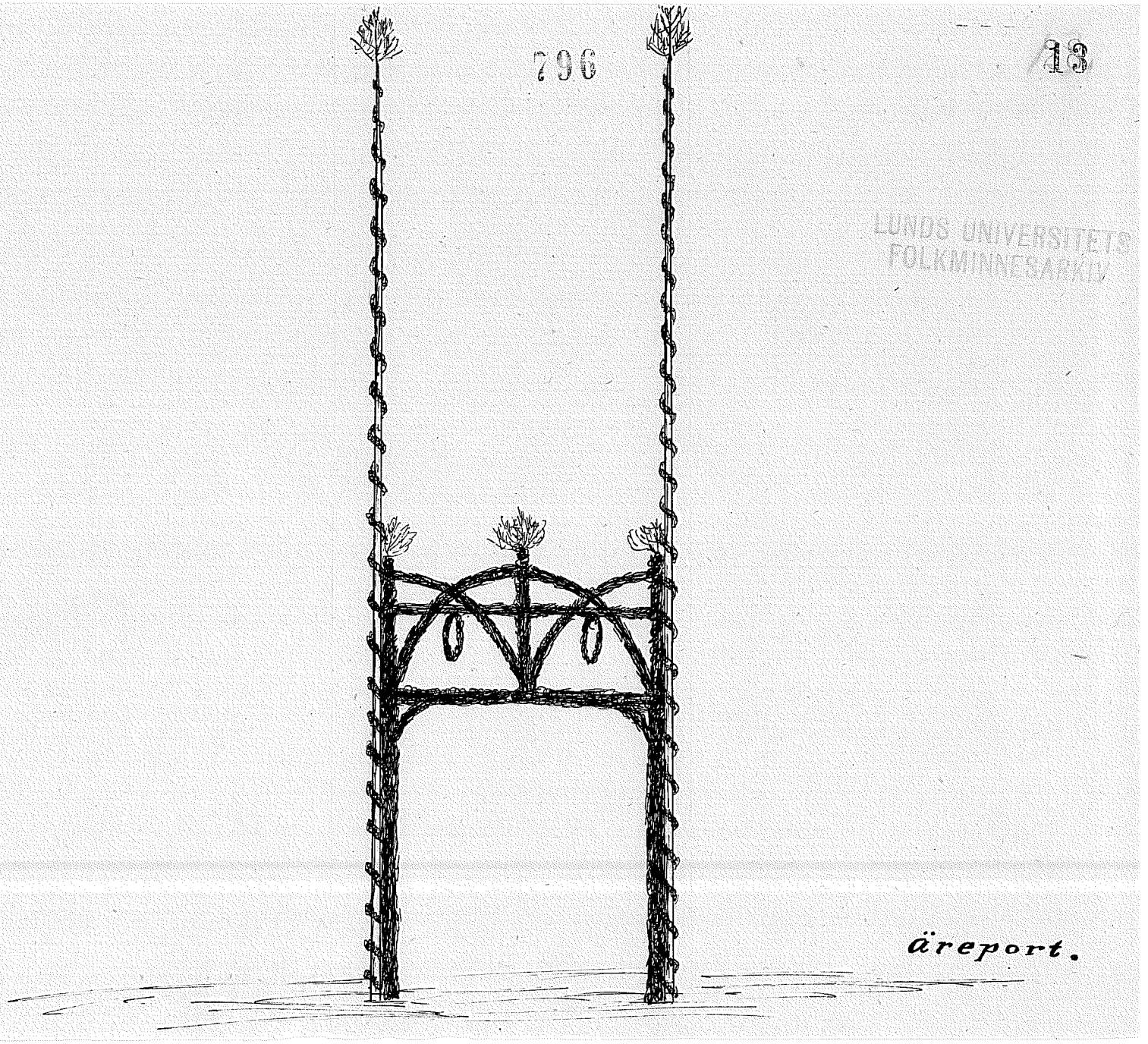

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

796

13

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

äreport.

UPPSALA UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

Lysningen.

Lysningen skulle
ublagas ja ny, ja lyste
det i ne' (nedan) så bleo
gifvet olyckligt. Nu så
måste vigselu och lysning-
en vara på samma år.
Nai det lyste ja måna fa'
de: "ja nu ha' de raunat
ner från predikatsten på
kvelle kvarn av sig." Lys-
ningen skulle hållas på kvar-

lig, att det blev allmän
överraskning bland folket
i kyrkan. De sa' väl sä'
jo att ~~[illegible]~~ nyheten lik-
som rasulade även folket,
men det kan jag inte
säga säkert.

Emma de fick ut lys-
ningen höll prästen ihop
med om. Nina Fräsdan
fick låsa både utanått och
innanått. Men det var
bortlagt lills det blev min tur.

Så kade de något
som kallades brudskl. Det
var en avgift åtn prästen,
som brudens fäldran beta-
lade vid lysningen. Den
kunde på upp åndra sin

Fnts.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Lysningen (forts.) 2.

100 kronor. När de var riktigt bestämda fick klockaren också.

För lysningen var bruden prästen en skänk, vanligen lärft till en skjorta. Det var anlagligen för att få kindrigt hår. Emellertid blev det till en askha eller en kalvskek som bruden bar fram innan

lysningen utlags. Den, som skänkte sönet gåvan, lystes det för först, om det var många par samtidigt.

Enligt jaumal ledt var det så att

~~Den~~ första gången det lystes var brudgummen i brudens hem.

andra gången: bruden i brudgummens hem och

tredje gången var båda två i kyrkan.

Sen det hade lyst ut skulle brudparet resa in till staden och köpa begärning. Då skulle de ge/sina föräldrar och syskon skänken. Men när vi

Fortsätt

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Lysningen (forts.) 3.

Sista ord började vi hava
till föräldrar. Så när den li-
den började det komma ur
bruk att psalmen skulle
ha ackså.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Friet.

För friade de inte
själva, utan det lade de en
bönman till. Men han frå-
gade inte flickan, utan det
var helt och hållet fräd-
karna som fick avgöra det.
Fast så kan det ju inte
varit i min tid.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Olika barnafödderskor.

Det finnes qvinner, som fick många oäkta barn, fick lill skrapk sitta i skocken i bocken-huset (= vapenhuset).

På den tiden skulle ju alla finnes qvinner, som fått ett barn kyrkotagas. Husbrunna kyrkotogas inne i kyrkan, men ligona i sakristian för gudstjänsten.

Sen fick de ju ut däcipåa,
när hela folket satt och
såg på. Och det var väg
icke precis roligt minsann.

UMEÅ UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

Midsommargången.

När de skulle gå midsommargången, måste de först ligga, sen blev gått ner. Sen skulle de gå kring kors vägar, så vid den tredje fick de di se sin tillkommande.

Holmström (Kyrkoherden Anders Johan Holmström, Sirinye) säg, när mycket, när han fick, att han

han sagt, att han inte vill
råda någon till det ja.
Han sa vela litt liv om
jo duckull gör han åt så
många pengar han får för
lag i, jo det tonar sig inte
att spara. Det skall ändå
åt ja. (Kolucchin har varit
en av sockens rikaste bön-
der och dessutom vid två dill-
fällen fått åtnjuta assessäda
summor men han sitter nu
dock dikta alldeles utfattig).
Vid tredje konsrågen fick han
se kronofogdens Mari på
Lund, som ju vä beusket
ful och auskräuntig och t.o.m.
likt' konstig, och då skrek
han till: "Inte faen, ska jag

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Forts.

Midsommarsgången (forts.)

ha dig din jule gjärd." och
detta var, medan han var
hemma och var pojk. Sen
kom han då som dräng till
kronoträdgården på Lund och
blev förnöjen att gifta sig
med Mari. Och hon var ju
rik flickas moa inte gram
precis.

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Gaskakramning.

De blev gaskakramning, om de mötte en virvelvind och så inte spottade åt den. Därför får en aldrig glömma att spotta åt virvelvindarna. — Mot gaskakramning skulle de släppa ut tre gånger mellan skjortan och kroppen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Fo
Smålnd
Vä. Vista
Sn Skarstad
Uppt. av 1928

Uppt. av Ingeborg Pettersson
Uppt.-av Otto Jakobsson
Född 1857 i Vilhelmstad

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Påskafton.

Påskakvällen skulle de röda kors över ulen på ladjårdsdörren med kol eller kritа. Det var för att skydda ~~sig~~ kreaturen mot påskakäringarna.

[Och så brände de påskeldar på påskaftonskvällen. Det var ju meningen, om dog ihop åre, och då var det kärling

p. a.
(M. L.)

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

mellan byarna en vem som
kunde få ihop den största.
De brukade säga att de
brände om för att förän-
na bort påskatäringar-
na men det var väg
vier skämt. På Råby
hade vår elt på Lekare-
backen, Bergkvem på Bra-
berget och Linnea uppe
vid Deje-backa (= där gamle
Axens skulle stå nu. Deje = en
som arrenderar myrkarbast-
ningen på en gård för en
visst belopp för hela tiden).
Vid påskeldarna
kastade de skjuta också
med pistoler och nycklar.]

Forts.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Påskafton (forts.)

I nyckelarna fiskade de upp en skåra där de lå fångsterudet. Och så band de fast nyckeln på. Uppe nyckelarna var påkarn, brukade de binda fast linutan vid länga dyn så att den skyckes i från.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skogsrået.

Skogsrået lalade de ofta om. Om de blev förvillda i skogen, sa de, att de råkat ut för skogsrået. Då skulle de vränga något plagg och ha på sig det vrängt, så kunde de flicka råkt igen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Berga-trolle.

Uppe i Lekarebo-bergen berättade de, att det bodde bergatroll, men det är ju ingen som minns nu. Det var så ingen, som visades det då heller förresten, tänker jag.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Julafton.

Julafton skulle kreaturen ha en havremek var sin julkorst. Kästarna ledde vi hos oss fram på gården och gav dem dricka och bröd.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Bekesgången.

Den första juni var den rätte släppedan. Men somliga fick ju lov att släppa tidigare, ju de kunde inte fara om inne. Men hos oss i Råby for vi inne till första dan på midsommar, ju vi lade ut om beket.

Innan vi släppte ut djuren på våren, ansju-

de vi dom med kjära under
fransen.

Likasåå brukade vi
skära dom lite i rumpeknug-
en, så det kom ut blod.
Det tog vi på en brödbit
och gav dom.

Dessutom skulle de
alltid gå över en eggjärn,
när de slåppes ut. Hemma
hade vi gamla kvistar lik
en skärbräda under kröskelu.

Alldeles var jo än de
inte skulla komma göra nå-
gon skit med dom under
tiden de gick ute. Annars
kunde man ju vara illua-
riga och pådarva dom, så de

forts.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Berssjöngen. (forts.) 2.

Den illuariga och beerärliga
och inte ville släppa sin mjöl-
ken de gjorde också ofta så,
att de sinte av och blev dåliga
mjölkkorken allt framgent.

Vi släppte ut dom
vid 10-11-tiden på dagen,
för de försade dom ju först
för att de inte skulle
vara så hungriga, när

forts.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Belysningen (forts.) 3.

De kom ut. Nej, jag minns inte, att de skulle ha något särskilt slags ljus då mer än att de brukade ge ett litet grått inblandat med det svarta.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Modsluka kor.

Runda-Stina bokade
korna, nâr de var mod-
sluka, genom att kâsa
pepar i grönen på dom.
Ja, modsluka var
de, nâr de slod dâr dro-
kiga och varken ville
âta eller dröppja.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Det var omöjligt att få bröd.

Vi hade mycket att få
annan hemma en gång. De
kärnade och kärnade men
det ville inte bli någon-
ting av. Men så kom det
in en kuffare i kvisten och sa:
"Jag ska låna er." Och han
lag en hästeko och la i
elden, så han blev röd-
hett, och så doppade han
hakarna ner i grädden.

"Kära nu blir det snön sen I se." och det gjorde de, och det hade verkligen hjälpt, så de fick snön.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV